

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **J. D.**
bytem X
zastoupen Mgr. Janou Řezáčovou
advokátkou se sídlem nám. Kpt. Otm. Chlupa 9, 669 02 Znojmo

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 9. 2020, č. j. MPSV-2020/178066-921,
sp. zn. SZ/MPSV-2020/135292-921,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Správní orgány nepřiznaly žalobci příspěvek na zvláštní pomůcku poskytovaný na pořízení motorového vozidla. Podle jejich názoru netrpí onemocněním, které zákon předvídá pro vznik nároku na tento příspěvek. Krajský soud musel posoudit, zda tento jejich názor obстоjí.

II. Skutkové okolnosti a rozhodnutí správních orgánů

2. Žalobce podal v březnu 2020 žádost o dávku pro osoby se zdravotním postižením příspěvek na zvláštní pomůcku (motorové vozidlo) ve smyslu § 9 odst. 2 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením („zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením“). Úřad práce – Krajská pobočka v Brně („úřad práce“) ovšem žádost žalobce zamítl na základě posudku posudkové lékařky Okresní správy sociálního zabezpečení ve Znojmě ze dne 28. 4. 2020 („první posudek“). Podle něj je zdravotní stav žalobce dlouhodobě nepříznivý pro onkologické onemocnění a syndrom krátkého střeva. Zpráva praktické lékařky uvádí, že se žalobce obtížně pohybuje. Lze u něj pozorovat atrofii svalstva. Stoj i chůzi zvládne samostatně, ale pro slabost jen pár metrů. Běžné činnosti nezvládá. Jedná se tedy sice o těžkou vadu pohybového systému. Ale předmětné postižení není na seznamu taxativně vyjmenovaných zdravotních postižení v příloze k zákonu o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.
3. Žalobce se odvolal. Namítal, že jeho stav vyžaduje pravidelné hemodialýzy a kontroly u odborných lékařů ve Znojmě a Brně. Je plně závislý na umělé stravě. Má proto méně energie a síly. Ujde jen velmi krátkou vzdálenost. Veřejné dopravní prostředky ani sanitku použít nemůže. Kvůli krátkému kousku tenkého střeva, které mu zůstalo, má narušenou imunitu. Jakékoliv onemocnění pro něj může být fatální.
4. Žalovaný požádal svoji posudkovou komisi o nové posouzení zdravotního stavu žalobce. Posudková komise svůj posudek vydala dne 18. 8. 2020 („druhý posudek“). Žalobce se jednání posudkové komise neúčastnil. Posudková komise po prostudování podkladové dokumentace dospěla k závěru, že v popředí dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je omezená hybnost související s léčbou onkologického onemocnění - stenozy adenokarcinomu rektosigmatu [zužující nádor v přechodu esovité kličky tlustého střeva (*sigmoideum*) v konečník (*rectum*)]. Žalobce podstoupil operaci a chemoterapii. Lze u něj pozorovat abdominální katastrofu (nitrobřišní onemocnění – pozn. krajského soudu) a syndrom krátkého střeva. Je po resekci postiženého střeva s vyvedením terminální jejunostomie (operačně založený vstup do tenkého střeva – pozn. krajského soudu). Posudková komise dále popisuje u žalobce nefrostomii (drenážní trubici pro odvod moči – pozn. krajského soudu) kvůli oboustranné hydronefróze (rozšíření pánvičky a kalichů ledviny – pozn. krajského soudu). Žalobce se léčí s chronickou renální insuficiencí (snížení funkce ledvin – pozn. krajského soudu). Proteinurie (přítomnost většího než normálního množství bílkoviny v moči – pozn. krajského soudu) u něj dosahuje středního významu. Od listopadu 2019 chodí třikrát týdně na hemodialýzu. Váží 50 kg.
5. Posudková komise nezpochybňovala celkově omezenou mobilitu žalobce. Výčet zdravotních postižení odůvodňujících přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku je ovšem taxativní. Indikací jsou pouze stavy vyjmenované zákonem, nelze s nimi funkčně srovnávat jiné (nevyjmenované) poruchy. Po prostudování doložené zdravotní dokumentace proto posudková komise dospěla ke stejnému závěru jako první posudek, že žalobce netrpí některým z relevantních zdravotních postižení podle přílohy k zákonu o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.
6. Žalovaný pak na základě druhého posudku, který měl za úplný a přesvědčivý, rozhodnutím ze dne 1. 9. 2020, č. j. MPSV-2020/178066-921, sp. zn. SZ/MPSV-2020/135292-921, zamítl odvolání žalobce („rozhodnutí žalovaného“). Nové posouzení zdravotního stavu žalobce pro účely odvolacího řízení neodpovídalo přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku. Druhý posudek u něj nezjistil těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardaci ve smyslu § 9 odst. 2 a 4 zákona o

poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. Žalovaný dodal, že rozhodně nemíní nikterak bagatelizovat zdravotní obtíže žalobce a lidsky rozumí jeho nemalým zdravotním problémům i tíživé situaci rodiny. Avšak podmínky pro přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku zákon vymezuje striktně.

III. Obsah žaloby

7. Žalobce shrnul popis svého zdravotního stavu podle druhého posudku (viz bod 4 výše). Má za zřejmé, že jeho zdravotní stav je velmi těžký. Vyžaduje pravidelné hemodialýzy v nemocnici a pravidelné kontroly u odborných lékařů ve Znojmě a Brně. K dopravování nemůže použít veřejné dopravní prostředky či sanitku. Navrhuje, aby soud nařídil v rámci dokazování zpracování znaleckého posudku, který by posoudil jeho zdravotní stav. V návaznosti na to je třeba zjistit oprávněnost jeho žádosti o příspěvek za zvláštní pomůcku – motorové vozidlo. Kromě toho žalobce navrhuje, aby soud provedl výslech účastníků a k důkazu provedl zdravotní dokumentaci a lékařské zprávy ošetřujících lékařů.

IV. Vyjádření žalovaného

8. Podle žalovaného posudky vycházely při posuzování zdravotního stavu žalobce z veškeré relevantní zdravotnické dokumentace včetně dokumentace praktického lékaře. Ve druhém posudku i rozhodnutí žalovaného se pak přehledně uvádí, jaké skutečnosti mohla posudková komise při posuzování nároku žalobce zohlednit. Výčet zdravotních postižení odůvodňujících přiznání příspěvku na motorové vozidlo je taxativní. Podmínkou pro přiznání nároku tedy jsou pouze stavy v zákoně vyjmenované. Nelze s nimi funkčně srovnávat jiné (nevyjmenované) poruchy.

V. Posouzení věci krajským soudem

9. Tato věc patří mezi ty případy, ve kterých se obyčejné lidské cítění nutně dostává do střetu s tím, co plyne ze zákona. Samosoudce krajského soudu soucítí se žalobcem a lidsky by mu rád alespoň touto cestou vyjádřil svoji podporu a upřímné přání, aby se jeho zdraví zlepšovalo.
10. V oblasti sociálního zabezpečení je to ovšem zákonodárce, kdo závazně stanoví, v jakých případech stát člověku přizná tu kterou dávku či příspěvek. A žalobce do žádné ze zákonodárcem vymezených kategorií bohužel opravdu nespadá. Podle § 9 odst. 2 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením má nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku poskytovaný na pořízení motorového vozidla osoba, která má *těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí* anebo *těžkou nebo hlubokou mentální retardaci* charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a její zdravotní stav nevyklučuje přiznání tohoto příspěvku. Ustanovení § 9 odst. 4 téhož zákona dodává, že zdravotní postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu odůvodňující přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku a zdravotní stavy vylučující jeho přiznání jsou v příloze k tomuto zákonu. Jejich výčet je přitom vyčerpávající (taxativní), což znamená, že jiná než uvedená zdravotní postižení nemohou založit nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku poskytovaný na pořízení motorového vozidla (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2016, č. j. 4 Ads 51/2016-29).
11. Podle čl. I bodu 5. přílohy k zákonu o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením se za zdravotní postižení odůvodňující přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla považují: a) zdravotní postižení uvedená v bodě 1 písm. a),

b), d) až i), l) a m) přílohy zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením; a b) těžká nebo hluboká mentální retardace a stavy na rozhraní těžké mentální retardace. Z čl. I bodu 1 přílohy tedy hrají roli:

- anatomická ztráta obou dolních končetin v bércích a výše,
- funkční ztráta obou dolních končetin na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí,
- funkční ztráta jedné horní a jedné dolní končetiny na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí,
- ankylóza obou kyčelních kloubů nebo obou kolenních kloubů nebo podstatné omezení hybnosti obou kyčelních nebo kolenních kloubů pro těžké kontraktury v okolí,
- ztuhnutí všech úseků páteře s těžkým omezením pohyblivosti alespoň dvou nosných kloubů dolních končetin,
- těžké funkční poruchy pohyblivosti na základě postižení tří a více funkčních celků pohybového ústrojí s případnou odkázaností na vozík pro invalidy; funkčním celkem se přitom rozumí trup, pánev, končetina,
- disproporční poruchy růstu provázené deformitami končetin a hrudníku, pokud tělesná výška postiženého po ukončení růstu nepřesahuje 120 cm,
- anatomická ztráta dolní končetiny ve stehně bez možnosti oprotézování nebo exartikulace v kyčelním kloubu,
- anatomická ztráta dolní končetiny ve stehně s možností oprotézování, a
- anatomické ztráty horních končetin na úrovni obou zápěstí a výše nebo vrozené či získané vady obou horních končetin s úplnou ztrátou základní funkce obou rukou (úchopu a přidržování) závažně narušující posturální funkce těla.

12. Mezi stranami není sporu o tom, jaký je přesně zdravotní stav žalobce. Žalobce ostatně i v žalobě popsal zdravotní stav prakticky identicky s tím, jak jej popisuje druhý posudek. Podle žalobce tento jeho zdravotní stav odůvodňuje přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku poskytovaného na pořízení motorového vozidla. Jak plyne z výše podaného výčtu zdravotních postižení, která jsou předpokladem pro vznik nároku na předmětný příspěvek, *nelze pod žádné z nich podřadit onemocnění, jimiž trpí žalobce*. Onkologická onemocnění, střevní problémy či postižení ledvin i komplikace související s vylučováním (blíže viz bod 4 výše) nebo atrofie svalstva nejsou tím typem onemocnění, která by podle zákonodárce měla vést ke vzniku nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku poskytovaného na pořízení motorového vozidla. Patří sem postižení či onemocnění, která se týkají nosného a pohybového ústrojí (horních a dolních končetin, kyčelních kloubů či páteře) nebo stavy mentální retardace. A žalobce podle druhého posudku, jehož zjištění o zdravotním stavu ani nezpochybňuje, onemocněním z této zákonem detailně předvídané kategorie netrpí.
13. Rozhodnutí správních orgánů jsou proto věcně správná a odpovídají zákonu. Námitky žalobce naopak nejsou důvodné.
14. Pro úplnost krajský soud dodává, že ve věci nenařizoval jednání, aby přistoupil k provedení důkazů, které žalobce navrhoval. S ohledem na podstatu věci a nespornost zjištěného zdravotního stavu, kde sporu bylo jen o jeho právním hodnocení, navržené důkazy neměly potenciál ho ovlivnit.

VI. Závěr a náklady řízení

15. Krajský soud posoudil žalobní námitky jako nedůvodné. Proto žalobu zamítl (výrok I.). Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.). Žalované žádné náklady řízení nad rámec její běžné administrativní činnosti nevznikly (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 11. listopadu 2021

Martin Kopa, v. r.
samosoudce